

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI TINERETULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

ISTORIE

CURRICULUM

școlar pentru clasele a V-a – a IX-a

Chișinău, 2006

*Aprobat pentru retipărire prin ordinul Ministerului Educației și Tineretului
nr. 69 din 25 iulie 2006*

La reevaluarea Curriculum-ului la istorie au colaborat:

G. Gavriliță, *consultant, Ministerul Educației și Tineretului*

C. Popovici, *dr. în istorie*

S. Nazaria, *dr. în istorie*

E. Certan, *dr. hb. în istorie*

S. Rusu, *prof. gr. did. superior*

M. Veveriță, *prof. gr. did. superior*

S. Topor, *prof. gr. did. I*

V. Dandara, *prof. gr. did. I*

G. Pelivan, *prof. gr. did. I*

NOTĂ DE PREZENTARE

În clasele a V-a – a IX-a se va studia disciplina istoria (antică, medie, modernă și contemporană).

Curriculumul de istorie include obiectivele generale și de referință ale educației istorice la nivel gimnazial.

Programa curriculară pentru studierea istoriei are următoarea structură:

- nota de prezentare
- reperele conceptuale
- obiective - cadru
- obiective de referință
- sugestii privind structurarea conținuturilor
- sugestii metodologice
- sugestii de evaluare.

Obiectivele-cadru țin de înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric, cunoașterea izvoarelor istorice și interpretarea lor, însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare, înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie, formarea de atitudini și valori.

Conținuturile la istorie sînt flexibile, au la bază cunoașterea și explicarea evenimentelor de la local la regional, european și universal. De aceste aspecte vor ține cont autorii de manuale, precum și cadrele didactice în procesul de predare/învățare/evaluare.

REPERE CONCEPTUALE

Oportunitatea disciplinei. În contextul multicultural al societății europene școala deține un rol esențial în formarea unor cetățeni conștienți de menirea pe care o au în viața socială și spirituală a contemporaneității. Aceasta solicită înțelegerea prezentului prin prisma evenimentelor din trecut; prezentarea evenimentelor de la local spre universal; dezvoltarea gândirii critice asupra faptelor și evenimentelor istorice; formarea unui comportament civic; formarea abilităților de susținere a discursului individual pe teme istorice.

Predarea istoriei are ca obiectiv:

- educarea unor cetățeni responsabili și implicați activ în viața politică și în cultivarea respectului pentru diferențele între popoare, fiind bazate pe afirmarea identității naționale și a principiilor toleranței;
- promovarea valorilor fundamentale, precum: toleranța, înțelegerea reciprocă, drepturile omului și democrația;
- dezvoltarea capacității intelectuale de a analiza și a interpreta informația istorică în mod critic și responsabil, pe calea dialogului, prin aflarea dovezilor istorice și prin dezbateră deschisă, care să aibă la bază perspective multiple asupra istoriei, cu precădere în ceea ce privește aspectele controversate și sensibile;

- afirmarea propriei identități, individuale și colective, prin cunoașterea moștenirii istorice comune în aspectele sale locale, naționale, regionale, europene și globale, etc.

Obiectivele generale ale educației istorice sînt structurate în șase obiective - cadru:

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderi lor de învățare.
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice.
6. Formarea atitudinilor și valorilor.

Principiile educației istorice

Educația istorică se realizează în baza următoarelor principii:

- prezentarea relațiilor istorice la nivel local, național, regional, european și universal;
- stabilirea echilibrului în prezentarea conținuturilor;
- stabilirea echilibrului între “particular” și “general”;
- stabilirea echilibrului dintre perspectiva istorică “verticală” și cea “orizontală”;
- accesibilitatea materialelor abordate, a tehnicilor de predare/învățare/evaluare;
- multiperspectivitatea, multiculturalitatea și abordările pluraliste asupra predării istoriei;
- creativitatea și dezvoltarea gândirii critice;
- diversitatea (materialelor, tehnicilor etc.);
- flexibilitatea, deschiderea pentru formare și dezvoltare.

Tendențele în educația istorică presupun:

- cultivarea la elevi a sentimentului de încadrare în dimensiunea europeană, care este deschisă către restul lumii;
- dezvoltarea capacităților critice ale elevilor, a abilităților de a gândi pentru ei înșiși, de a manifesta obiectivitate și rezistență la manipulare;
- analiza evenimentelor și momentelor care au marcat istoria Europei prin anumite perioade și fapte, studiate la nivel local, național, european, global;
- studierea fiecărei dimensiuni a istoriei europene, nu doar a celei politice, ci și a celei economice, sociale și culturale;
- dezvoltarea curiozității și a spiritului de cercetare, în special prin utilizarea metodelor de investigație în ceea ce privește moștenirea istorică, o zonă care poate stimula influențele interculturale;
- studierea evenimentelor controversate și sensibile prin luarea în discuție a diferitelor fapte și opinii.

Conținuturile au un caracter global și sînt flexibile. În prezentarea lor e necesară respectarea cu strictețe a principiilor din reperele conceptuale. Raportul de prezentare a istoriei naționale și universale se recomandă.

Sugestiile metodologice generale. Învățarea istoriei în școală se va realiza prin aplicarea unei metodologii de un spectru larg. Profesorul și elevii vor aplica anumite metode de predare și învățare, care constituie căile de realizare a obiectivelor cognitive și formative în cadrul tuturor formelor de studiere a istoriei (lecție, activitate extracurriculară, curs opțional). Prin intermediul lor se organizează și se dirijează procesul de cunoaștere. Ele indică cum ar trebui să învețe pentru a obține cele mai bune rezultate, contribuie la stimularea învățării, modelarea atitudinilor și convingerilor. De alegerea adecvată a metodei depinde eficacitatea și rezultatul instruirii.

Noua metodologie didactică pune accent pe metodele activ-participative, care dezvoltă potențialul intelectual al elevilor, prin angajarea unui efort personal în actul învățării. Acestea sînt metode care valorifică procesele de cunoaștere, înțelegerea și respectarea valorilor educației istorice. Metodele activ-participative presupun schimbarea accentului de la “ce trebuie învățat” la “cum trebuie învățat”. Prin intermediul acestuia elevul este pus în ipostaza de căutător al cunoștințelor istorice, nu doar de consumator al acestora.

Conform metodologiei didactice generale, elevilor li se oferă posibilitatea de a utiliza toate tipurile de probe și surse istorice, de a se implica în activități de investigare.

Tipuri de probe

Probe vizuale: ilustrații, imagini, hărți, fișe, fotografii, filme, seturi arheologice, monumente, etc., pe care elevii trebuie să le “citească” pentru a da indicații, a examina și a aprecia valoarea lor istorică.

Probe orale: sînt folosite de elevi pentru explorarea manierelor interactive și de consultanță, pentru ascultarea atentă și formularea întrebărilor, rezumarea informației și argumentarea ei.

Probele scrise: Reprezintă agende, corespondența, revistele, memoriile, registrele școlare, textele discuțiilor, testamentele etc. Elevii vor fi familiarizați cu procedee interactive de utilizare a diverselor probe scrise la:

- a) extragerea informației posibile din diverse surse;
- b) încercarea de a găsi răspunsuri la întrebările din ce în ce mai complexe.

E necesar a pune întrebări concrete, pentru a putea da un răspuns concret: Cine? Ce? Cînd? Unde? De ce? Cui?

Metode de predare/învățare a istoriei

Lucrul în echipe. Lucrul în echipe trebuie organizat în așa măsură, încît activitatea să corespundă ritmului de lucru și competenței elevilor. La organizarea echipelor trebuie atrași toți elevii. Grupele pot fi flexibile. Elevii vor fi încadrați în roluri diferite. Își vor evalua activitatea singuri. Profesorul va fi în rolul de ghid, de mediator.

Brainstorming-ul. Este destinat pentru a produce o gamă largă de idei asupra unor subiecte, care vor servi drept fundament pentru argumentarea concluziilor.

Jocul de rol. Este un procedeu adaptat pentru înțelegerea trecutului și care oferă posibilități de stabilire a cunoștințelor detaliate asupra faptelor și evenimentelor.

Luarea deciziei. Această activitate este o variantă a jocului de rol. Ea oferă elevilor posibilitatea de a-și susține punctul de vedere propriu, de a-l compara și evalua.

De asemenea, se propun pentru utilizare strategii ca: dezbateri, jocuri intelectuale, proiecte, alcătuire de portofolii etc.

CLASA A V-A

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să citească axe cronologice simple; – să localizeze pe hartă arealul de trai al popoarelor antice de la local spre universal în dependență de situație; – să opereze cu unități de calculare a timpului (an, deceniu, secol, mileniu); – să realizeze hărți de contur. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a datelor istorice; – exerciții de localizare pe hartă a spațiului istoric de la local spre universal; – exerciții de calculare a timpului istoric; – alcătuirea unei agende cu înregistrarea evenimentelor din clasă, școală.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască semnificația surselor istorice (scrise și nescrise); – să clasifice surse istorice referitoare la diferite evenimente; – să utilizeze surse istorice în expunerea evenimentelor; – să selecteze informații cu referință la același subiect, din diferite surse. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de lucru cu izvoarele istorice; – alcătuirea unei liste de surse istorice; – lucrul cu cărțile de lectură istorică în pregătirea lecțiilor; – exerciții de selectare a unor informații concrete din surse istorice.

3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate	
<ul style="list-style-type: none"> – să explice noțiunile de bază ale istoriei antice cu cuvinte proprii; – să utilizeze dicționarul în definirea noțiunilor istorice; – să explice cu cuvinte proprii conținutul evenimentelor studiate; – să utilizeze terminologia într-un discurs istoric/mesaj propriu. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de lucru cu noțiunile de bază; – exerciții de definire a termenilor istorici; – întocmirea dicționarului personal de termeni istorici însușiți; – alcătuirea comunicărilor pe teme istorice.
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să determine schimbările care au avut loc în epoca antică; – să determine cauzele și consecințele unor evenimente istorice; – să explice cauzele unor evenimente istorice simple. 	<ul style="list-style-type: none"> – compararea vieții cotidiene a diferitor popoare; – exerciții de explicare a unor cauze; – exerciții de alcătuire a portretului personalităților istorice; – exerciții de comparare a modului de viață a diferitor popoare în epoca antică.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască cele mai importante evenimente din istoria antică; – să descrie evenimentele principale din epoca studiată; – să explice principalele caracteristici ale civilizațiilor din antichitate; – să compare diferite evenimente istorice din epoca antică. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de alcătuire a unui plan simplu al expunerii; – exerciții de redactare a comunicărilor despre evenimentele studiate.
6. Formarea atitudinilor și valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să manifeste interes față de studierea și cunoașterea istoriei – să manifeste interes pentru colectarea informației despre viața strămoșilor. 	<ul style="list-style-type: none"> – organizarea de diverse acțiuni ce provoacă interesul față de disciplină; – activități de scriere a arborelui genealogic.

SUGESTII PRIVIND STRUCTURAREA CONȚINUTURILOR

Epoca străveche

Preistoria umanității. Comunități primitive în spațiul bugo-balcanic. Destrămarea societății primitive în spațiul carpato-danubiano-pontic.

Epoca antică.

Orientul Antic.

Europa în antichitate.

Domenii care vor fi abordate: economic, politic, social, cotidian, cultural, religios.

CLASA A VI-A

Obiective de referință <i>Elevul va fi capabil:</i>	Activități de învățare <i>Exemple:</i>
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none">– să cunoască principalele evenimente din epoca medievală în succesiune cronologică;– să ordoneze cronologic, conform principiului de la local la universal, evenimentele istorice;– să localizeze spațiul istoric al diferitor popoare în epoca medievală;– să alcătuiască hărți simple și să completeze legendele lor.	<ul style="list-style-type: none">– exerciții de povestire a evenimentelor istorice;– alcătuirea axelor cronologice ale evenimentelor studiate;– exercițiu de localizare pe hartă a spațiului istoric a diferitelor popoare;– exercițiu de alcătuire a hărților simple și completarea lor.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none">– să utilizeze diverse tipuri de izvoare istorice în expunerea evenimentelor;– să utilizeze informații diverse în expunerea evenimentelor;– să selecteze informații despre unul și același eveniment din diverse izvoare.	<ul style="list-style-type: none">– exerciții de lucru cu documentele istorice;– alcătuirea unor comunicări în baza izvoarelor istorice;– exerciții de organizare a expozițiilor istorice.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate	
<ul style="list-style-type: none">– să definească noțiunile de baza din istoria medie;– să utilizeze terminologia istorică în alcătuirea și expunerea comunicărilor;– să expună cu cuvinte proprii conținuturile studiate.	<ul style="list-style-type: none">– întocmirea dicționarului personal;– exerciții de antrenare și utilizare corectă a noțiunilor;– exerciții de alcătuire a întrebărilor la tema studiată.

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie principalele schimbări care au avut loc în evul mediu; – să identifice cauzele evenimentelor istorice; – să descrie consecințele unor fapte și procese istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de identificare și descriere a schimbărilor; – exerciții de comparare a evenimentelor; – exerciții de determinare a consecințelor proceselor istorice
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie cele mai importante evenimente din epoca medievală; – să explice principalele caracteristici ale epocii; – să compare diverse evenimente referitoare la epoca studiată. 	<ul style="list-style-type: none"> – alcătuirea unor comunicări referitoare la evenimentele studiate; – exerciții de apreciere a unui eveniment istoric; – comentarea diferitelor situații istorice.
6. Formarea atitudinilor și valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să manifeste toleranță față de opinii diferite; – să conștientizeze continuitatea și necesitatea schimbărilor; – să manifeste curaj în argumentarea propriilor opinii. 	<ul style="list-style-type: none"> – să participe la dezbateri; – să creeze o bază de date istorice; – să selecteze informații privind istoria locală; exerciții și jocuri de rol.

SUGESTII PRIVIND STRUCTURAREA CONȚINUTURILOR

Epoca medievală.

Europa în secolele al V-lea – al IX-lea.

Asia în secolele al V-lea – al IX-lea

Societatea medievală în secolele al X-lea – al XV-lea în Europa.

Asia în secolele al X-lea – al XV-lea

Societatea medievală târzie și apariția lumii moderne în Europa.

Descoperirile geografice.

Renașterea

Domenii care vor fi (abordate): economic, politic, social, cotidian, cultural, religios.

CLASA A VII-A

Obiective de referință <i>Elevul va fi capabil:</i>	Activități de învățare <i>Exemple:</i>
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie principalele evenimente din epoca modernă, partea I; – să cunoască diferite tipuri de hărți și să localizeze spațiul istoric al diferitelor popoare; – să realizeze axe cronologice simple; – să amplaseze pe hartă, prin semne convenționale, evenimentele studiate. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a cronologiei în expunerea orală; – exerciții de transpunere în limbaj cartografic a evenimentelor; – exerciții de ordonare și interpretare a axelor cronologice și a legendelor hărților.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască și să utilizeze diferite tipuri de izvoare istorice; – să structureze ideile principale din documente istorice: să utilizeze critic izvoarele istorice; – să compare diverse viziuni asupra aceluiași eveniment, utilizând sursele istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de selectare a informației din surse istorice; – utilizarea surselor pentru argumentarea opiniei; – alcătuirea relatărilor în baza izvoarelor istorice.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască și să explice principalele noțiuni istorice; – să structureze în scris ideile dintr-un discurs simplu; – să utilizeze corect terminologia însușită; – să utilizeze diverse dicționare în alcătuirea comunicărilor. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de definire a termenilor istorici; – alcătuirea de tabele, scheme; – lucrul cu dicționarul; – prezentarea unei teme după un plan de idei.

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să identifice principalele schimbări din epoca modernă; – să cunoască cauzele și consecințele principalelor evenimente; – să prezinte tipologia schimbărilor intervenite într-un anumit spațiu istoric; – să explice cauzele și consecințele principalelor evenimente. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de identificare a cauzelor și schimbărilor; – exerciții de apreciere a schimbărilor; – exerciții de comparare a cauzelor și consecințelor unor evenimente.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să interpreteze cele mai importante evenimente; – să distingă principalele caracteristici ale epocii moderne; – să descrie și să interpreteze un eveniment istoric, utilizând mai multe surse; – să expună propria opinie asupra unui eveniment istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> – utilizarea informației din diverse surse; – comentarea diverselor surse la unul și același eveniment; – exerciții de formulare a concluziilor, generalizărilor și aprecierilor proprii.
6. Formarea atitudinilor și valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să manifeste atitudine personală față de evenimentele istorice; – să respecte diferite opinii asupra evenimentului istoric; – să aprecieze rolul personalităților în istorie. 	<ul style="list-style-type: none"> – vizitarea muzeelor și locurilor istorice; – elaborarea portofoliilor pe teme istorice; – respectarea opiniilor colegilor în cadrul dezbaterilor.

SUGESTII PRIVIND STRUCTURAREA CONȚINUTURILOR

Epoca modernă. Partea I

Europa în epoca modernă (anii 1640 - 1850)

America, Asia și Africa în epoca modernă (sec. al XVII-lea prima jumătate a sec. al XIX-lea).

Realizări culturale în epoca modernă.

Domenii care vor fi abordate: economic, politic, social, cotidian, cultural, religios.

CLASA A VIII-A

Obiective de referință <i>Elevul va fi capabil:</i>	Activități de învățare <i>Exemple:</i>
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să ordoneze principalele evenimente ale epocii moderne, partea a II-a; – să respecte principiul cronologic în expunerea evenimentelor istorice; – să compare informațiile cartografice din diverse surse. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de realizare a axelor cronologice; – localizarea evenimentelor studiate pe «hărți mute»; – exerciții de interpretare a hărților istorice.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să utilizeze și să argumenteze importanța surselor istorice; – să compare diverse documente cu același subiect; – să integreze sursele istorice în elaborarea unui discurs. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de sinteză a informației din mai multe documente referitoare la același eveniment; – utilizarea informației obținute din documente în diverse discursuri.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate	
<ul style="list-style-type: none"> – să opereze cu noțiuni și fapte; – să redacteze comunicări pe teme istorice; – să prezinte argumente personale la problema studiată; – să utilizeze tehnici adecvate de lucru și să formuleze concluzii, argumentate. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a termenilor istorici în discursuri; – exerciții de alcătuire a unui plan de investigații; – exerciții de formulare a ideilor și concluziilor.
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie principalele schimbări din epoca modernă; – să demonstreze impactul diferitor cauze asupra evenimentului istoric; – să identifice cauzele subiective și obiective ale evenimentului istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de clasificare a schimbărilor intervenite într-un interval de timp; – prezentarea unui eveniment istoric, pornind de la cauzele și consecințele acestuia; – exerciții de identificare a cauzelor și consecințelor.

5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să identifice principalele evenimente istorice; – *să formuleze idei, concluzii, aprecieri asupra epocii moderne; – să compare diferite opinii asupra unui eveniment. 	<ul style="list-style-type: none"> – identificarea și compararea evenimentelor; – sinteza mai multor evenimente istorice; – compararea evenimentelor din epoca modernă cu evenimente din alte epoci
6. Formarea atitudinilor și valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să accepte diversitatea spațiilor istorice și apartenența popoarelor la acestea; – să manifeste respect față de diverse culturi; – să manifeste toleranță față de diverse opinii. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de lucru cu harta; – participarea la diverse activități de ordin local și regional (expoziții, conferințe, etc.).

SUGESTII PRIVIND STRUCTURAREA CONȚINUTURILOR

Epoca modernă. Partea a II-a

Țările Europei în a doua jumătate a sec. al XIX-lea – începutul sec. al XX-lea.

America, Asia și Africa în a doua jumătate a sec. al XIX-lea – începutul sec. al XX-lea.

Relațiile internaționale la sfârșitul sec. al XIX-lea – începutul sec. al XX-lea.

Cultura în a doua perioadă a epocii moderne.

Domenii care vor fi abordate: economic, politic, social, cotidian, cultural, religios.

CLASA A IX-A

Obiective de referință <i>Elevul va fi capabil:</i>	Activități de învățare <i>Exemple:</i>
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie evenimentele principale, conform periodizării epocii contemporane; – să realizeze axe cronologice; – să utilizeze harta în diverse comunicări; – să realizeze relatări concise, utilizând axele cronologice, harta, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> – clasificarea evenimentelor în dependență de perioada respectivă; – alcătuirea discursurilor la diverse teme; – ordonarea pe axa cronologică a evenimentelor; – exerciții de identificare a locului unor evenimente și procese istorice.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să opereze cu material factologic și concepte critice; – să realizeze o comunicare după o sursă istorică; – să întocmească o bibliografie selectivă; – să introducă în comunicări informații din mass-media. 	<ul style="list-style-type: none"> – activități de lectură critică a textului istoric; – activități de scriere a bibliografiei; – exerciții de selectare a informațiilor din diverse surse.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate	
<ul style="list-style-type: none"> – să explice semnificația noțiunilor-cheie; – să comenteze un text istoric; – să elaboreze un discurs referitor la un eveniment sau o personalitate istorică 	<ul style="list-style-type: none"> – elaborarea discursurilor prin utilizarea noțiunilor-cheie; – activități de interpretare a evenimentelor; – exerciții de elaborare a unui plan de idei.
<ul style="list-style-type: none"> – să exprime în diferite modalități (descriere, modelare, proiect, eseu, portofoliu, etc.) o situație istorică. 	

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să distingă evenimentele de procesele istorice; – să identifice trăsăturile comune și particularile ale evenimentelor istorice; – să abordeze interdisciplinar consecințele evenimentelor istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> – activități de alcătuire a portofoliului; – exerciții de identificare din text a generalului și particularului; – exerciții de comparare a evenimentelor istorice.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să interpreteze critic diverse opinii; – să analizeze și să comenteze schimbările din epoca contemporană; – să propună proiecte de soluționare a problemelor controversate din istoria contemporană. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de investigare a situațiilor istorice; – activități de analiză a informației istorice; – scriere de proiecte.
6. Formarea atitudinilor și valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să demonstreze toleranță față de diverse opinii; – să argumenteze propriile opinii; – să respecte drepturile și libertățile democratice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de organizare a debaterilor; – elaborarea de demersuri istorice; – participarea la diverse activități cu conținut istoric și civic.

SUGESTII PRIVIND STRUCTURAREA CONȚINUTURILOR

Epoca contemporană

Primul război mondial și harta geopolitică a Europei după 1918.

Statele democratice în perioada interbelică.

Afirmarea totalitarismului: fascismul și național - socialismul; totalitarismul de tip sovietic.

Economia în perioada interbelică.

Relațiile internaționale în perioada interbelică.

Al doilea război mondial; „război popular”

Harta geopolitică a Europei după 1945.

Epoca Războiului Rece; NATO și Pactul de la Varșovia.

Cooperarea economică și politică după 1945.

Decolonizarea.

Apariția noilor state democratice din Europa Centrală și de Est.

Cultura în epoca contemporană.

Domenii care vor fi abordate: economic, politic, social, cotidian, cultural, religios.

SUGESTII METODOLOGICE

O parte componentă a volumului curricular o alcătuiesc metodele utilizate în cadrul procesului de predare/învățare, care contribuie la realizarea eficientă a obiectivelor preconizate.

Metodele, procedeele, formele și mijloacele de organizare a procesului de educație istorică constituie un ansamblu structural de tehnologii didactice, care sînt puse în aplicare în interacțiunea profesor–elev printr-o strînsă corelare a tuturor componentelor curriculare: obiective, conținuturi, forme și tehnici de realizare a instruirii, a modalității de apreciere.

Metodele utilizate pentru realizarea obiectivelor urmează să fie selectate adecvat, pentru ca faptele și legitățile, evenimentele și interpretările istorice abordate în cadrul orelor de istorie să fie cît mai accesibile particularităților de vîrstă și potențialului elevilor.

Utilizarea de către elev a metodelor adecvate constituie o cale eficientă de acces spre cunoașterea adevărului istoric, a culturii și comportamentelor umane, un mod de a cerceta și descoperi lucruri noi. Astfel, elevii își dezvoltă noi deprinderi intelectuale și capacități cognitive, atitudini, își formează convingeri și comportament adecvat.

În funcție de obiectivele operaționale și de conținutul învățării istoriei, pot fi utilizate atît metode tradiționale, cît și netradiționale: expunerea, povestirea, conversația euristică, demonstrația didactică, explicația, exercițiul didactic, studiul de caz, descoperirea didactică, utilizarea surselor, cercetarea individuală, cercetare de grup, abordarea inter- și multidisciplinară, brainstorming-ul, jocul de rol etc.

Există și alte metode ce pot fi utilizate de profesor și elev pentru învățarea istoriei, dar încadrarea unei sau altei metode într-o clasă nu este definitivă, ci relativă. În practica de lucru nu se utilizează metode pur informatice sau absolut formative. Fiecare metodă de învățămînt cuprinde mai multe elemente și procedee. Accentul pe una dintre ele se pune în funcție de obiectivele proiectate.

Toate metodele de predare/învățare sînt eficiente în măsura în care contribuie la dezvoltarea gîndirii critice, formarea spiritului civic, a capacităților și atitudinilor elevilor.

Metodele de învățămînt se folosesc cu ajutorul diferitor mijloace: orale și scrise (scheme, hărți, grafice), audio-vizuale (filme, casete, complexe multi-media).

În predarea/învățarea istoriei profesorul se va conduce de principiul de la local spre național, regional, european și universal.

SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea rezultatelor școlare se referă la totalitatea proceselor și produselor care măsoară performanțele atinse de elevi în învățare, la corelația dintre finalitățile procesului de instruire și obiectivele educaționale propuse. Din perspectiva profesorului, evaluarea îl va ajuta să stabilească legături între rezultatele obținute și metodele utilizate, promovând în etapele următoare strategii didactice care vor asigura o eficiență sporită în învățarea istoriei.

În contextul formării spirituale a elevului, evaluarea va stimula interesele cognitive în general și năzuința de a ști mai mult și mai bine, va dezvolta capacitatea de analiză, autocontrol, de precizare, fixare și consolidare a cunoștințelor la istorie, pornind de la local spre național, regional, european și universal.

Este important ca verificarea, aprecierea și notarea progreselor obținute de elevi în studierea istoriei, de la local spre universal, să fie realizate pe parcursul tuturor activităților didactice și în toate etapele acestor activități. Profesorul, în cadrul evaluării progreselor școlare, va avea în atenție, în mod obligatoriu, toate obiectivele de referință, va sesiza progresele înregistrate de elevi, va observa la modul concret dacă elevii reușesc să înțeleagă esența proceselor istorice, relațiile dintre acestea. Prin activitățile de evaluare, profesorul trebuie să sesizeze problemele și dificultățile cu care se confruntă elevii pe parcursul învățării. Concluziile desprinse prin activitățile de evaluare trebuie să-i ofere profesorului informațiile cu referință la eficiența utilizării metodelor și procedeele de lucru în situații concrete.

În evaluarea reușitei școlare profesorul de istorie trebuie să urmărească atingerea performanțelor stabilite în acord cu posibilitățile elevilor. Evaluarea trebuie să fie accesibilă pentru toți elevii. Ea trebuie să dea posibilitate elevilor de a arăta ce pot face și cum fac. În evaluarea cunoștințelor elevilor, profesorul va avea în vedere nu numai cantitatea acestora, ci și, mai ales, efectele formative ale învățării.

Evaluarea trebuie să reflecte nu doar progresul școlar, atins de elevi, ci și întregul volum curricular (obiective, conținut, metode, situații de învățare, etc.).

Astfel, evaluarea este actul didactic complex, integrat procesului educațional, care se realizează în mod curent, periodic, sumativ și asigură evidențierea cantității și calității cunoștințelor elevilor. Evaluarea este concepută în trei componente interdependente:

- a) controlul sau verificarea cunoștințelor, capacităților, atitudinilor;
- b) aprecierea;
- c) notarea.

Profesorul este chemat să utilizeze diverse forme și metode de evaluare a rezultatelor școlare: orale, scrise, practice.

În funcție de timpul efectuării, evaluarea poate fi: inițială, curentă, finală.

Curriculum-ul la istorie prevede ore speciale pentru evaluarea finală (la sfârșit de semestru și de an școlar). Elevii sînt verificați prin teze, care pot fi concepute sub diferite forme (lucrări scrise, dictări istorice, teste, studierea și descrierea documente-

lor istorice). Principalele calități ale unui instrument de evaluare sînt: validitatea, volumul, obiectivitatea, profunzimea, calitatea. Pentru realizarea pe deplin a obiectivelor de referință, profesorul va consulta standardele educaționale și în baza lor va elabora obiective de evaluare.

ISTORIE

Curriculum

școlar pentru clasele a V-a – a IX-a

Tehnoredactare computerizată: *Vasile Baroncea*

Copertă: *Andrei Danila*

Tipografia Vite-Jesc.

Comanda nr. . Tiraj 3000 ex.

Format 60x84 1/16. Coli de tipar 2

“*Univers Pedagogic*”, Chișinău, str. Socoleni 16/1

tel. 45-98-33, fax 45-97-64